

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. MST-106-00880

Den 8. november 2010

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg har i brev af 29. oktober 2010, omtrykt den 4. november 2010 (præcisering af tekst) stillet følgende spørgsmål nr. 6 til L 12, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål nr. 6 (L 12)

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 28. oktober 2010 fra Landbrug & Fødevarer, jf. L 12 - bilag 4 og herunder besvare de i bilaget rejste spørgsmål enkeltvis.

Svar

Jeg vil indledningsvis gerne kvittere for, at Landbrug & Fødevarer i deres brev af 28. oktober 2010 til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, har understreget, at forslaget til ændring af husdyrgodkendelsesloven, jf. L 12 rummer nogle rigtige gode intentioner. I brevet fremhæver Landbrug & Fødevarer også en række problemstillinger, som foreningen over for udvalget har uddybet i sit brev til udvalget.

Med henblik på mine øvrige kommentarer til henvendelsen har jeg i nedenstående svaret på de enkelte spørgsmål, som Landbrug & Fødevarer har stillet i bilaget til foreningens brev til udvalget. Af hensyn til overblikket refereres til de numre på spørgsmålene, som fremgår af bilaget.

Landbrug & Fødevarer spørgsmål vedr. juridiske afklaringer, spørgsmål 1.1 - 1.9

Ad spørgsmål 1.1

Lovforslag L12 rummer en nødvendig opstramning af kravene for landbrugets miljøbelastning med ammoniak for at varetage hensynene til Natura 2000-områderne og visse større naturområder uden for Natura 2000-områderne. Det er med Grøn Vækst-aftalen fra juni 2009 besluttet, at denne skærpelse skal gennemføres ved en ændring af lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug som supplement til den eksisterende generelle regulering heraf. Det aftalte beskyttelsesniveau i sårbare Natura 2000-områder sikres i forbindelse med miljøgodkendelsen af husdyrbrug. Der vil som hidtil ikke blive stillet krav til uændret eksisterende drift. Vedrørende revurderinger se dog svar på spørgsmål 6.1- 6.4.

Det er på den baggrund forudsat i udkast til Natura 2000-planerne, at reduktion af kvælstofdeposition, som er et af de væsentligste problemer for kvælstoffølsomme naturtyper, skal ske gennem den kommende ændring af husdyrgodkendelsesloven.

Det skal understreges, at der løbende er sket en udvikling af praksis i Naturklagenævnet og Miljøklagenævnet, der skærper kravene til vurdering af konsekvenserne for Natura 2000-områder i forbindelse med godkendelse eller tilladelse af aktiviteter efter blandt andet husdyrgodkendelsesloven. Denne udvikling i nævnspraksis støttes blandt andet af EF-domstolsafgørelser i forhold til habitatdirektivet. Lovforslagets beskyttelsesniveau for den specifikke ammoniakbelastning af Natura 2000-områderne gør det muligt for kommunerne at efterleve disse krav til vurdering og vilkårsstillelse på en enkel og ensartet måde.

Ad spørgsmål 1.2.

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 1.3.

Ad spørgsmål 1.3.

Landbrug og Fødevarers spørgsmål omhandler forholdet til naturbeskyttelseslovens kapitel 2 a i lovforslag L 12.

Landbrug og Fødevareerhverv har i hørings svar til lovforslaget anført, at bestemmelser om revurderinger af miljøgodkendelser efter husdyrgodkendelsesloven skulle være i strid med naturbeskyttelseslovens erstatningsbestemmelser.

Miljøministeriet har på baggrund af en redegørelse fra Kammeradvokaten og en udtalelse fra By- og Landskabsstyrelsen vurderet, at lovforslagets bestemmelser vedrørende skærpede krav til eksisterende drift i forbindelse med revurdering ved anvendelse af proportionalitetsbetragtningen ikke strider mod Naturbeskyttelseslovens kapitel 2a, idet den fremtidige regulering efter husdyrgodkendelsesloven, der lægges op til i lovforslaget, er en generel erstatningsfri regulering, som skal effektueres gennem godkendelse, revurdering m.v. af husdyrbrug.

Kammeradvokaten anfører, at selvom lovgiver har valgt den løsning i naturbeskyttelsesloven, at ethvert indgreb i ejerens rådighed skal udløse erstatning, gælder der ikke noget krav om, at lovgiver skal vælge samme løsning ved indførelse af andre ordninger, herunder bestemmelser i medfør af husdyrgodkendelsesloven. Erhvervets kritik er således inddraget i lovforslaget, som det foreligger.

./ Kammeradvokatens redegørelse vedlægges.

Ad spørgsmål 1.4.

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 1.3.

Ad spørgsmål 1.5.

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 1.3.

Ad spørgsmål 1.6.

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 4.2, 4.3 og 4.7.

Ad spørgsmål 1.7.

Der henvises til besvarelse på spørgsmål 1.3.

Det skal derudover tilføjes, at gennemførelse af generel regulering sker uafhængigt af reglerne i Naturbeskyttelseslovens kap. 2a på linje med, hvad der i øvrigt løbende sker af stramninger i miljølovgivningen. At der gennem stramninger af det gældende regelsæt i forhold til husdyrbrug kan ske indgreb overfor husdyrbrug, som ikke måtte leve op til de nye, generelle krav, er ikke erstatningsudløsende efter kapitel 2 a, uanset hvilken metode, der måtte blive besluttet til at gennemføre de nye krav.

Ad spørgsmål 1.8

Hvis der i en ansøgning er placeret et stald- eller gødningsopbevaringsanlæg i en afstand på mindre end 10 meter eller helt eller delvist indenfor de angivne områder, kan det samlede anlæg ikke få tilladelse eller godkendelse til en etablering, udvidelse og ændring, uanset at resten af anlæggene er placeret uproblematisk.

Betingelsen for at få en tilladelse eller godkendelse er derfor, at eksisterende anlæg i forbudszonen ikke anvendes til husdyrproduktion. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at der indføres en dispensationsmulighed til dyrehold til naturplejeformål.

Ad spørgsmål 1.9

Miljøministeriet er meget opmærksom på, at det generelle ammoniakkrav og BAT-standardvilkårene i stor udstrækning regulerer samme forhold. Det fremgår derfor også af Grøn Vækst, at BAT-standardvilkårene i 2012 på visse områder skal erstatte det generelle ammoniakkrav. På længere sigt kan BAT-standardvilkårene måske gøre det generelle ammoniakkrav overflødigt. På kort sigt er der dog brug for begge typer regulering.

Dette skyldes, at BAT-standardvilkårene ikke omfatter alle dyretyper samt kun er vejledende for kommunerne. Det generelle ammoniakkrav er derimod defineret for alle typer husdyr i bekendtgørelsesform.

Landbrug & Fødevarer spørgsmål vedr. anmeldeordningen, spørgsmål 2.1 - 2.4

Ad spørgsmål 2.1

Anmeldeordningen omfatter mulighed for at anmelde ændringer af hensyn til dyrevelfærdsmæssige forbedringer af staldanlæg, som udelukkende har til formål at efterleve lovgivningsmæssige krav til dyrevelfærd eller andre dyrevelfærdsmæssige forbedringer, som ministeren nærmere fastlægger i bekendtgørelse.

Anmeldeordningen for dyrevelfærd ekskluderer ikke på forhånd bestemte ændringer eller udvidelser. I det omfang udvidelse af bygninger har til formål at efterleve lovgivningsmæssige krav til dyrevelfærd eller andre dyrevelfærdsmæssige forbedringer, er disse bygningsudvidelser også som udgangspunkt omfattet af anmeldeordningen.

Anmeldeordningen vil blive udmøntet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. I forbindelse med udmøntningen vil der blive nærmere redegjort for, hvilke forhold, der er omfattet. I forbindelse med udmøntningen vil der blive fastsat nærmere regler der sikrer, at der ikke sker en negativ miljøpåvirkning som følge af sådanne ændringer.

Der henvises til afsnit 3.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger og til lovforslagets § 1, nr. 7 og bemærkningerne hertil.

Ad spørgsmål 2.2

Det fremgår af lovens § 33, stk. 1, at myndigheden ved meddelelse af tilladelse eller godkendelse samtidig skal meddele en frist for udnyttelse. Det fremgår ligeledes af bestemmelsen, at fristen normalt ikke bør fastsættes til senere end 2 år fra meddelelsens dato.

Det fremgår af bemærkninger til bestemmelsen, at etablering, udvidelse eller ændring skal være gennemført inden for det angivne tidsrum. En godkendelse kan derfor først anses for udnyttet, når den godkendte etablering, udvidelse eller ændring er gennemført og er i drift.

Formålet med udnyttelsesfristen er at undgå "hamstring" af godkendelser, der først udnyttes flere år senere. Dette hensyn kan varetages med mindre indgribende midler, hvorfor jeg har til hensigt at fremsætte et forslag til ændring af bestemmelsen med henblik på at bringe udnyttelsesfristen i overensstemmelse med udnyttelsesfristen efter miljøbeskyttelsesloven, hvor fristens udløb bl.a. retter sig mod, hvorvidt der er iværksat bygge- og anlægsarbejder med henblik på virksomhedens opførelse.

Ad spørgsmål 2.3

Det skal indledningsvist bemærkes, at harmonireglerne fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsen, og at harmonikravet er generelle regler, der omfatter alle landbrug, der udbringer husdyrgødning. Harmonikravet er således ikke er særligt knyttet til tilladelser eller godkendelser.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen har allerede i dag en anmeldeordning for udskiftning af arealer, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 15 og § 16. Anmeldeordningen har til hensigt, at nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte godkendelse, hvis de nye arealer har mindst samme omfang og ikke er mere sårbare. Lovforslaget har ikke til hensigt at ændre på den nuværende anmeldeordning for udskiftning af arealer.

Ad spørgsmål 2.4

Ifølge Aftale om Grøn Vækst er fremme af markedsbaseret økologi et indsatsområde for regeringen. Det er vigtigt for regeringen, at der ikke stilles unødige hindringer i vejen for at opnå de målsætninger om vækst og fremme af økologi, der er opstillet i Aftale om Grøn Vækst.

Der er en række af lovens initiativer, der udgør en forenkling – også for økologiske husdyrbrug.

Det er for eksempel hensigten, at der skal etableres en anmeldeordning om skift i dyretype. Denne ordning vil også for økologiske producenter udgøre en forenkling. Ordningen gør det muligt at skifte mellem dyr, i det omfang, at skiftet i dyretype ikke vil medføre forøget forurening. Dette betyder, at et husdyrbrug efter et skift i dyretype skal have en mindre eller samme forurening, som husdyrbruget havde før skiftet. Anmeldeordningerne vedrørende ensilagepladser og gyllebeholder vil ligeledes omfatte økologiske brug.

Der henvises til afsnit 3.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger og til lovforslagets § 1, nr. 7 og bemærkningerne hertil.

Ad Landbrug & Fødevarer spørgsmål vedr. Kategori 3 natur - § 3 og skove, spørgsmål 3.1 - 3.4

Ad spørgsmål 3.1

Det er skovlovgivningen, der definerer, hvad der er skov. Det fremgår af lovbemærkningerne til skovloven, at et areal som hovedregel anses for at være skov, hvis det er bevokset med træer, som danner eller indenfor et rimeligt tidsrum ville danne sluttet skov af højstammede træer, og hvis det som hovedregel er større end ½ ha og mere end 20 m bredt. Vurderingen baseres på et skovbrugsfagligt skøn over bevoksningsgrad og -type.

Da størrelsen på en skov ikke er bestemmende for, om den er ammoniakfølsom, er det nødvendigt, at skove ned til ½ ha, der er ammoniakfølsomme, omfattes af reguleringen.

Ad spørgsmål 3.2

Spørgsmålet er forstået således, at det henviser til bemærkningerne til lovforslaget, hvoraf det fremgår, at der lægges op til at indføre regler, som fastsætter krav til den specifikke ammoniakpåvirkning af ammoniakfølsomme naturtyper, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove, jf. afsnit: '3.1.2.6. Forholdet til ammoniakfølsom § 3-natur og ammoniakfølsomme skove' i lovbemærkningerne.

Jeg vil gerne understrege, at jeg har fuld tiltro til, at kommunerne kan udpege og håndtere ammoniakfølsomme naturområder. For det første lægges der med lovforslaget op til betydeligt klarere rammer for det kommunale skøn på området, end det er tilfældet i dag. Der vil således i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen blive fastlagt, hvilke § 3-naturtyper, der er ammoniakfølsomme, samt hvilke skove, der kan være ammoniakfølsomme.

For det andet vil det blive fastlagt, at kommunen efter en konkret vurdering kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha per år, forudsat det ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 3. For det tredje er det hensigten at fastsætte, at der ikke er mulighed for at stille andre typer af vilkår til ammoniak end dem, der er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Som det også fremgår af lovbemærkningerne er det Miljøministeriets vurdering, at beskyttelsesniveauet indebærer, at der i praksis ikke vil forekomme tilfælde, hvor der skal meddeles afslag på en ansøgning alene begrundet i en væsentlig ammoniakpåvirkning på ammoniakfølsomme naturtyper, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, hvis blot det fastlagte beskyttelsesniveau er overholdt.

Ad spørgsmål 3.3

Lovforslagets § 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder. I forbindelse med Natura 2000-planlægningen efter miljømålsloven er der foretaget en omfattende statslig kortlægning af naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for de områder.

Dermed er der tilvejebragt et mere præcist grundlag for reguleringen af ammoniakdepositionen på ammoniakfølsomme naturtyper i de internationale naturbeskyttelsesområder end i dag.

Lovforslagets § 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om § 3-naturtyper, der vil blive angivet som ammoniakfølsomme i den kommende ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Da kommunerne er § 3-myndighed, er det kommunen, der skal vurdere, om et givet naturområde er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dermed vil det også være kommunen, der skal afgøre, om et naturområde er omfattet af lovforslagets § 7, stk. 1, nr. 2.

Ad spørgsmål 3.4

Som det fremgår af lovbemærkningerne, er det hensigten i en bekendtgørelse at fastsætte kriterier for, hvilke naturtyper, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, samt hvilke skove, som omfattes af det beskyttelsesniveau, som er aftalt i Grøn Vækst.

For så vidt angår naturtyper efter naturbeskyttelseslovens § 3, drejer det sig om heder, overdrev og moser. Disse naturtyper skønnes at omfatte ca. halvdelen af de § 3 beskyttede naturtyper. Op mod halvdelen af § 3 heder, moser og overdrev ligger i Natura 2000-områder og er for størstedelen omfattet af § 7, stk. 1, nr. 1 (kategori 1). Endvidere er de store heder og overdrev omfattet af § 7, stk. 1, nr. 2 (kategori 2). Det skønnes på den baggrund, at de naturtyper, der omfattes (kategori 3), udgør ca. 2 pct. af Danmarks areal.

Med hensyn til skov, vil det fremgå af bekendtgørelsen, at kommunerne skal inddrage følgende kriterier:

- om der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesordenen mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- om skoven er groet frem af sig selv på naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, således at jordbunden ikke har været dyrket mark indenfor en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund" (dvs. i størrelsesordenen mere end ca. 200 år),
- om der er forekomst af naturskovsindikerende arter eller gammelkovsarter i skoven (specifikke arter af planter, insekter, svampe og laver). Det vil i vejledende materiale fra By- og Landskabsstyrelsen (senere Naturstyrelsen) blive nærmere beskrevet, at arterne er de samme, som er brugt i forbindelse med prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

Det anslås, at mere end 25 pct. af de danske skovområder på den baggrund ikke vil være omfattet. Ydermere vil en række skovområder heller ikke være relevante at inddrage i en nærmere vurdering, fordi de ikke lever op til de ovenfor nævnte kriterier. Det er ikke muligt at estimere, hvor stor en andel af de danske skovområder, der ikke lever op til disse kriterier.

Landbrug & Fødevarer spørgsmål vedr. erhvervsøkonomiske konsekvenser, spørgsmål 4.1 - 4.10

Ad spørgsmål 4.1

I lyset af de øvrige spørgsmål om omkostninger forstår jeg disse spørgsmål sådan, at der i begge spørges generelt til evt. vurderinger af de erhvervsøkonomiske omkostninger for landbruget udover, hvad der gælder i relation til lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug og det forslag til ændring af loven, som vi nu behandler. De besvares derfor samlet her.

Regler om Natura 2000 er gennemført i dansk lovgivning over de sidste ca. 15 år. De første 10 år har det helt overvejende været i form af retningslinjer for administration af allerede gældende lovgivning i relation til aktiviteter, der kan påvirke Natura 2000-områder. I relation til landbrug er det især Miljømi-

nisteriets bekendtgørelse om internationale naturbeskyttelsesområder, som i sin første udgave blev udstedt i 1994, der er relevant. Da der her er tale om retningslinjer for administration af gældende lovgivning i forhold til nye planer og projekter og ikke indgreb i eksisterende aktiviteter, er der ikke foretaget erhvervsøkonomiske beregninger, hverken for landbruget eller andre berørte erhverv.

I 2003 og 2004 vedtog Folketinget hhv. miljømålsloven og ændringer af naturbeskyttelsesloven, som dels fastsatte regler om Natura 2000-planlægningen, der danner grundlag for en styrket aktiv naturforvaltning i områderne (miljømålsloven), dels formaliserede myndighedernes pligt til at træffe nødvendige foranstaltninger (kapitel 2 a i naturbeskyttelsesloven), herunder evt. overfor igangværende, lovlige aktiviteter.

De evt. indgreb overfor erhverv, der måtte følge på grundlag af naturbeskyttelseslovens regler, vil i givet fald skulle ske mod erstatning for dokumenterede tab, og der er således ingen erhvervsøkonomiske omkostninger forbundet hermed.

Virkemidlerne til at gennemføre den aktive indsats, der skal ske på grundlag af Natura 2000-planerne, er helt overvejende fastlagt i forbindelse med Grøn Vækst aftalen, som bl.a. forudsætter, at en indsats på såvel landbrugs- som naturarealer, primært skal ske på grundlag af tilskudsordninger under landdistriktsprogrammet.

Ad spørgsmål 4.2

Da lovforslaget blev sendt i høring fremgik det af høringsmaterialet, at 360 husdyrbrug reelt vil blive berørt af kravene. På baggrund af høringssvarene blev denne vurdering ændret til 500-600 husdyrbrug bl.a. fordi det blev påvist, at husdyrbrug med mink i større udstrækning var placeret i nærheden af disse naturområder.

I forbindelse med Grøn Vækst er de økonomiske meromkostninger af de ændrede regler beregnet til omkring 25 mio. kr. pr. år, når alle reelt berørte husdyrbrug er godkendte. Det skal understreges, at de beregnede meromkostninger på omkring 25 mio. kr. ikke omfatter de reduktioner af omkostninger for erhvervet, der følger af forenklingen i lovforslaget.

Årsagen til, at de 500-600 husdyrbrug ikke er gengivet i lovforslaget er, at de skaber mere forvirring end afklaring. Erfaringerne fra høringsfasen viser, at disse tal er blevet opfattet som skærpselser som følge af lovforslaget. Dette er ikke korrekt.

En generel reduktion af ammoniak-belastningen fra husdyrbrug ville under alle omstændigheder skulle gennemføres som led i at varetage de forpligtelser, der følger af EU's naturdirektiver. Lovforslaget sikrer blot, at dette sker på en ensartet og gennemskuelig måde og i overensstemmelse med de beslutninger, der blev taget med Grøn Vækst.

Det er i den forbindelse vurderet nødvendigt, at den specifikke påvirkning fra husdyrbrug sikres via en stramning af husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau.

Der skal i øvrigt henvises til besvarelsen af spørgsmål 1.1 vedr. den løbende udvikling af praksis i Naturklagenævnet og Miljøklagenævnet, der skærper kravene til vurdering af konsekvenserne for Natura 2000-områder i forbindelse med godkendelse eller tilladelse af aktiviteter efter blandt andet husdyrgodkendelsesloven. Denne udvikling af praksis er ikke løbende blevet vurderet for erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Ad spørgsmål 4.3

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 4.2

Ad spørgsmål 4.4

Der henvises til besvarelsen af spørgsmålene 4.2. og 4.3.

Det kan dertil tilføjes, at den væsentligste vedvarende værdi på et husdyrbrug typisk er markarealet, og at dette stadig vil kunne udnyttes fuldt ud som følge af det fastsatte skærpede ammoniakkrav. Staldanlæggene vil kunne udnyttes til de er udtjent og afskrevet. Der kan blot ikke opnås godkendelse til ændringer og udvidelser med mindre de nye krav kan overholdes.

For den lille del af de påvirkede husdyrbrug, som har en miljøgodkendelse, og som derfor skal revurderes, kan der dog efter en konkret vurdering også fastsættes nye vilkår til eksisterende husdyrbrug. Det skal dog nævnes, at der med den eksisterende regulering også skal fastsættes krav i forbindelse med revurderingerne bl.a. i forhold til BAT. I de beregninger af omkostningerne, som er angivet i spørgsmål 5.4, er konsekvenserne også i stort omfang medtaget for de husdyrbrug, som skal foretage meget store reduktioner af ammoniaktabet. Vedrørende spørgsmålet om værditab, må det konstateres, at prisen på landbrug afhænger af mange andre faktorer end miljøkrav. Det kan ikke afvises at nye miljøkrav i visse områder kan påvirke prisen negativt, men prisen vil i så fald også omvendt kunne stige i områder uden særlige miljøkrav.

I forhold til ændringer af husdyrbrug skal det bemærkes, at der også med de eksisterende regler for mange af disse naturområder allerede gælder et forbud mod etablering og udvidelser, der forøger ammoniakemissionen i bufferzone 1 (0-300 meter fra naturområderne).

Ad spørgsmål 4.5

Jeg forstår spørgsmålet således, at det henviser til lovforslaget § 1, nr. 2 om ændring af § 7, ad stk. 1 og stk. 2.

Antagelsen om, at der ikke på forhånd er et overblik over de naturområder, hvor der skal gælde skærpede ammoniakkrav, er forkert. Med lovforslaget er der således netop lagt op til et bedre overblik over de naturområder, der omfattes af denne regulering.

Derudover vil jeg gerne understrege, som det også fremgår af mit svar på spørgsmål nr. 3.2, at der vil ske en betydelig normering af det kommunale skøn i forhold til øvrige ammoniakfølsomme naturtyper, og som ikke er omfattet af lovforslagets § 1, nr. 2.

Ad. spørgsmål 4.6

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 4.1

Ad. spørgsmål 4.7

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 4.1

Ad spørgsmål 4.8

Spørgsmålet er forstået således, at der henvises til den regulering af ammoniak, der er foretaget i husdyrgodkendelseslovgivningen fra og med den 1. januar 2007, hvor loven trådte i kraft.

I det foreliggende lovforslag L 12 fremgår det af lovbemærkningerne til forslaget, at de erhvervs- og samfundsøkonomiske konsekvenser udgør den besparelse, der følger af en mere enkel og ensartet administration. Jf. lovbemærkningerne svarer denne besparelse til erhvervets sparede omkostninger til brugerbetaling svarende til årligt ca. 1,2 mio. kr. samt til en kortere sagsbehandlingstid og færre klagesager svarende til en reduktion i kommunernes udgifter til området på årligt 1,65 mio. kr. Færre klagesager forventes yderligere at betyde en besparelse for staten til behandling af disse, svarende til ca. 5,3 årsværk.

For så vidt angår beregninger på de omkostninger, der vil være for husdyrbrug, som skal investere i nye staldsystemer som følge af det foreliggende forslag, skal der henvises til svar på spørgsmål nr. 5.4.

Der skal for god ordens skyld henvises til rapporten, der blev udarbejdet som opfølgning på husdyrgodkendelsesloven fra 15. december 2006 (L55): "Evalueringsrapport om det generelle ammoniakkrav, Maj 2008", og som redegør for de økonomiske konsekvenser af den generelle ammoniakregulering.

Ad spørgsmål 4.9

Erhvervet som helhed forventes ikke at blive berørt. Der findes i dag ca. 30.000 husdyrbrug, som på grund af strukturudviklingen forventes reduceret til det halve i løbet af de næste 10 år ifølge forarbejdet til husdyrgodkendelsesloven. Reglerne vil blot sikre, at de resterende husdyrbrug med de forventede udvidelser og den anvendte teknologi bliver placeret hensigtsmæssigt i forhold til vores ammoniakfølsomme naturområder.

Ad spørgsmål 4.10

Spørgsmålet er forstået således, at det henviser til det skøn, som kommunerne skal foretage med hensyn til ammoniakfølsomme § 3 naturtyper og ammoniakfølsomme skove, som ikke er omfattet af lovforslagets § 1, nr. 2.

De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet, der følger af lovforslaget fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, jf. afsnit: '5 De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet'.

Det ikke er muligt at skønne over der erhvervsmæssige gevinster, der vil være forbundet med en reduktion af omfanget af naturtyper, der omfattes, og klarere regler for vurderingen af miljøpåvirkningen af disse naturtyper samt husdyrbrugenes fremadrettede placeringsmønster. En sådan vurdering kræver et fuldt overblik over den nuværende kommunale praksis for at vurdere og stille vilkår i forhold til disse naturtyper og det fremtidige mønster i placering af nye husdyrbrug. Det er Miljøministeriets overordnede vurdering, at der er tale om erhvervsøkonomiske gevinster af en mindre størrelsesorden. Der skal i den forbindelse henvises til, at ressourcebesparelserne for kommunerne som følge af de nye ammoniakregler er vurderet til samlet at udgøre 1,65 mio. kr. årligt.

Dette vil blive uddybet i forbindelse med udmøntningen af de detaljerede regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Samlet er det min vurdering, at kravet om at oplyse, hvilke erhvervsøkonomiske konsekvenser lovforslaget har, er opfyldt.

For så vidt angår administrationen af ammoniakfølsomme § 3 naturtyper og ammoniakfølsomme skove, er det min agt at reglerne herfor fastlægges i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, jf. afsnit: '3.1.2.6. Forholdet til ammoniakfølsom § 3-natur og ammoniakfølsomme skove' i lovbemærkningerne.

Landbrug & Fødevarers spørgsmål vedr. krav i forbindelse med udvidelser og ændringer, hvor totalemissionen er mere end det dobbelte, spørgsmål 5.1 - 5.5

Ad spørgsmål 5.1

Kravet om en regelmæssig revurdering af miljøgodkendelser af virksomheder er et krav ifølge miljøbeskyttelsesloven og er en forpligtelse efter Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet). Principet er derfor også indarbejdet i husdyrgodkendelsesloven. Bestemmelserne indebærer, at kommunalbestyrelsen skal tage godkendelser efter § 11 og § 12 op til revurdering, når der er forløbet 8 år efter godkendelsen og herefter mindst hvert 10. år. I forbindelse med revurderingen er kommunalbestyrelsen forpligtet til at vurdere vilkårene i godkendelsen. Bestemmelsen om revurdering indgår i husdyrgodkendelsesloven på linje med den tilsvarende bestemmelse i miljøbeskyttelsesloven, og er således ens for miljøgodkendte virksomheder.

Det er beskrevet i bemærkningerne til L 12, at ved en regelmæssig revurdering, hvor husdyrbruget ikke har foretaget godkendelsespligtige ændringer eller udvidelser, er det hensigten at fastsætte i medfør af § 34, stk. 2, at

totaldepositionen ved revurdering skal leve op til et krav, der er baseret på bedste tilgængelige teknik (BAT-kravet) for den pågældende type husdyrbrug på tidspunktet for revurderingen, også selvom dette krav er forskellig fra totaldepositionskravet for den pågældende naturtype (kategori 1-, henholdsvis kategori 2-natur). Som for godkendelser vil BAT-kravet kunne indebære, at krav til totaldeposition kan være skærpet set i forhold til totaldepositionskravet fastlagt i bekendtgørelse. Dette er i harmoni med den almindelige praksis ved revurderinger, hvor bl.a. vilkår om BAT inddrages i respekt for de almindelige forvaltningsretlige principper, herunder proportionalitetsprincippet. Uanset niveauet for BAT vil totaldepositionskravet skulle være opfyldt efter en frist, som fastlægges konkret ved revurderingen i den enkelte sag.

Det er vurderingen, at der med reglerne om at gennemføre skærpelsen af ammoniakkravet successivt i stor udstrækning er taget højde for proportionalitetsprincippet. Herved vil behovet for individuelle vurderinger af proportionaliteten blive mindsket, men proportionalitetsbetragtninger skal fortsat inddrages i den konkrete vurdering. Med det foreslåede sikres der således en forudsigelighed for erhvervet og for miljøet.

Ad spørgsmål 5.2.

En forbedring af landbrugets rammevilkår er et væsentligt hensyn i Grøn Vækst. Forslaget til ændring af husdyrgodkendelsesloven er derfor netop et udtryk for, at der gennemføres væsentlige administrative lettelser for erhvervet gennem indførelse af en række nye anmeldeordninger. Det samme gælder den skærpede ammoniakregulering, som udover at sikre den nødvendige beskyttelse af sårbare naturområder, også skal sikre en ensartet og gennemskuelig regulering. Derfor er der med lovforslaget fastlagt et beskyttelsesniveau, der sikrer en ensartet administration på tværs af kommunerne og som giver husdyrproducenten bedre overblik over, hvordan fremtidige produktionsanlæg indrettes og placeres, så de opfylder de fastlagte krav.

Ad. spørgsmål 5.3

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 5.1.

Ad spørgsmål 5.4

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 4.2.

Det kan desuden tilføjes, at de nævnte omkostningerne dækker over øgede udgifter til reduktion af ammoniaktabet med en meget konservativ beregningsforudsætning om en reduktionspris på 100 kr. pr. kg ammoniak-N.

Niveauet, som anvendes i forbindelse med BAT-standardvilkår, er noget lavere i størrelsesordenen 40-60 kr. per kg ammoniak-N. Det forventes med denne pris muligt at iværksætte en lang række teknologier som forsuring, luftrensning mm. Mange af disse teknologier kan anvendes på eksisterende anlæg, hvorfor det er muligt at tilpasse sig de nye krav inden for eksisterende staldsystemer.

Med nogle eksisterende staldsystemer er der dog begrænsede muligheder for anvendelse af teknologi, f.eks. på husdyrbrug med mink. Såfremt disse ikke kan overholde de nye krav, må en ændring eller udvidelse afvente, at der udvikles tilstrækkelige miljøteknologiske løsninger, eller søge alternative placering. Denne situation afviger ikke fra den situation visse husdyrbrug er kommet i på baggrund af kravene til lugtgener for omboende, hvor en evt. ændring eller udvidelse også må afvente de nødvendige miljøteknologiske løsninger.

Det skal understreges, at disse vurderinger af omkostningerne som følge af det fastlagte beskyttelsesniveau for ammoniak ikke er ekstra omkostninger, idet alternativet er konkrete krav i hver enkelt sag ud fra en konkret vurdering foretaget af kommunerne i henhold til Natura 2000 planerne.

Spørgsmål 5.5

Det vurderes at være i et meget begrænset omfang, at husdyrbrug vil afstå fra at ændre sin produktion og reducere miljøbelastningen som følge af de nye krav pga. af følgende:

1. Det er kun en relevant betragtning for de 500-600 husdyrbrug, jf. svar på spørgsmål 4.2.
2. Eksisterende praksis viser, at ændringer og udvidelser af husdyrbrug kun sjældent indebærer en samlet reduktion af emissionerne.
3. I forbindelse med loven iværksættes en anmeldeordning om skift i dyretyper, hvor det er muligt at ændre husdyrproduktionen og reducere miljøbelastningen uden at kravet om totaldeposition er gældende. Det er dog en forudsætning, at der ikke foretages bygningsmæssige ændringer, som vil kunne udløse krav om miljøgodkendelse eller tilladelse.

Den samlede negative miljøeffekt, af sådanne afståelser fra at gennemføre miljøforbedringer, vurderes derfor som helt bagatelagtig i forhold til den positive miljøeffekt, som opnås ved at husdyrproduktioner udfases i situationer, hvor det ikke er muligt at reducere ammoniakdepositionen tilstrækkeligt med den valgte lokalitet.

Landbrug & Fødevarer spørgsmål vedr. revurderinger spørgsmål 6.1 - 6.4

Ad spørgsmål 6.1

Hvorvidt en revurdering kan give anledning til at husdyrbrug bliver lukket er ikke behandlet af lovforslaget i sig selv. Følgerne af en revurdering adskiller sig ikke fra den følge af en revurdering, som kan ske for virksomheder i medfør af godkendelse meddelt efter miljøbeskyttelsesloven. En lukning af husdyrbrug må dog formodes i de allerfleste tilfælde at være unødigt bebyrdende og dermed næppe vil opfylde de almindelige bestemmelser om proportionalitet.

Ad spørgsmål 6.2

Der henvises til besvarelsen under pkt. 5 af Landbrug & Fødevarers spørgsmål vedr. krav i forbindelse med udvidelser og ændringer, hvor total-emissionen er mere end det dobbelte af det nye totaldepositionskrav.

Ad spørgsmål 6.3

Der henvises til besvarelsen under pkt. 5 af Landbrug & Fødevarers spørgsmål vedr. krav i forbindelse med udvidelser og ændringer, hvor total-emissionen er mere end det dobbelte af det nye totaldepositionskrav.

Ad spørgsmål 6.4

Jf. svar på spørgsmål 5.1 vil totaldepositionskravet skulle være opfyldt efter en frist, som fastlægges konkret ved revurderingen i den enkelte sag, uanset niveauet for BAT. En fastsættelse af fristen for opfyldelse af de ændrede ammoniakdepositionskrav vil skulle inddrage almindelige forvaltningsmæssige hensyn og herunder proportionalitetsprincippet. Heri vil også indgå en rimelig økonomisk afskrivningsperiode for eksisterende anlæg. Det må antages, at fristen vil kunne fastsættes til en frist, der rækker udover de 8 år, som følger af den almindelige frist for revurdering. Dette skal ses på baggrund af, at der efter miljøbeskyttelseslovens er praksis for at der fastlægges en frist for kravopfyldelse i sådanne tilfælde, som således videreføres for så vidt angår husdyrbrug. Det vil være normalt, at der for eksisterende anlæg sker en beregning af denne tidsfrist blandt andet ud fra de almindelige afskrivningsprincipper.

Landbrug & Fødevarers spørgsmål vedr. natur, spørgsmål 7.1 - 7.7

Ad spørgsmål 7.1

I mange ammoniakfølsomme områder vil det være nødvendigt både at reducere tilførslen (depositionen) og fjerne biomasse gennem høslæt eller anden fjernelse af biomasse (f.eks. græsning). Det har længe været kendt, at sådanne plejetiltag kan modvirke virkningerne af kvælstofbelastning. Samtidig kan det modvirke uønsket tilgroning af disse naturtyper. Derfor beskrives da også bl.a. sådanne tiltag som virkemidler i de udkast til Natura 2000 planer, som er i høring.

Der er ikke opgørelser over, hvor mange kreaturer, der vil være behov for til græsning, men græsning indgår i de landdistriktsordninger, som er et vigtigt element i realiseringen af Natura 2000-planerne.

Samtidig er der mange andre naturtyper, hvor det ikke kan lade sig gøre at modvirke kvælstofbelastning ved at fjerne biomasse, eller hvor naturtypen kan blive skadet, hvis man forsøger. Det gælder fx skov udlagt som urørt naturskov, søerne og flere typer mose og klit. Universiteterne, herunder LIFE og DMU, har løbende forskning på disse felter.

Ad spørgsmål 7.2

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 7.1.

Ad spørgsmål 7.3

Gennemførelsen af Natura 2000-planerne forventes helt overvejende at ske ved frivillige aftaler og støtteordninger. Det er kommunernes og - for så vidt angår fredskovpligtige, skovbevoksede arealer - Skov- og Naturstyrelsens opgave at gå i dialog med lodsejerne.

Ad spørgsmål 7.4

Det er i Grøn Vækst besluttet, at der afsættes midler til at pleje op mod 40.000 ha lysåben natur udenfor Natura 2000-områderne. Midlerne øremærkes til landmænd, der vil sætte dyr til at græsse disse områder eller vil høste og fjerne plantetilvæksten fra områderne.

Ad spørgsmål 7.5

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 7.1.

Ad spørgsmål 7.6

Det er vigtigt, at der er gode muligheder for at udføre naturpleje via kreaturafgræsning. Samtidig er det dog også vigtigt at sikre, at det ikke giver anledning til miljømæssige problemer.

For netop at sikre bedre muligheder for at kunne udføre naturpleje via kreaturafgræsning lægges der i lovforslaget op til, at der indføres en dispensationsmulighed, således at anlæg til dyrehold til naturplejeformål kan få mulighed for at foretage visse ændringer i forbudszonen, det vil sige 10 meter eller helt eller delvist inden for naturområderne. Desuden lægges der i lovforslaget op til, at totaldepositionsgrænserne for kategori 1 natur lempes, såfremt der foretages en kvælstoffjernelse fra naturarealet ved afgræsning, hvilket i nogle situationer vil skabe et betydeligt incitament til en sådan afgræsning.

Ad spørgsmål 7.7

Miljøstyrelsen har oplyst mig, at styrelsen ikke er bekendt med, at der som følge af Det Europæiske Miljøagenturs rapport, NEC Directive Status Report 2009, EEA Technical Report No. 10/2010, planlægges yderligere initiativer for at reducere ammoniakpåvirkningen fra andre kilder end landbruget.

Landbrug & Fødevarers spørgsmål vedr. nedsættelse af godkendelsesgrænsen for visse dyrearter (mink), spørgsmål 8.1 - 8.4

Ad spørgsmål 8.1

Grænsen for godkendelse er fastsat i DE, da DE på nuværende tidspunkt er det bedste begreb for miljøpåvirkningen fra husdyrbrug på tværs af forskellige typer husdyrbrug.

Enkelte typer husdyrbrug afviger dog på nogle forureningsparametre, og mink er det mest udprægede eksempel herpå, idet miljøbelastningen med ammoniak og fosfor er betydeligt større per DE. Da hensigten med grænsen for godkendelsen er at afspejle et ensartet forureningsniveau, er det logisk at justere grænsen for husdyrbrug med mink.

I spørgsmålet påpeges, at ændringen vil udsætte meget små virksomheder for en stor administrativ byrde. Det kan i den forbindelse oplyses, at dækningsbidraget per DE ved minkproduktion i gennemsnit er betydeligt større end de fleste andre typer husdyrproduktioner f.eks. slagtesvin. En husdyrproduktion på 25 DE mink vil derfor normalt være betydeligt større økonomisk set end en husdyrproduktion på 75 DE slagtesvin.

Ad spørgsmål 8.2

Der er ikke fundet grundlag for at ændre skønnet for så vidt angår de økonomiske konsekvenser.

Ad spørgsmål 8.3

Det generelle ammoniakkrav for mink opfyldes ved at skærpe de fire faktorer som indgår i pelsdyrvejledningens model for overholdelse af de generelle regler, dvs. redebredde, udmugningshyppighed, tilførsel af halm og proteinindhold i foderet. Afhængig af udgangspunktet kan det generelle ammoniakkrav nås ved at skærpe de enkelte elementer. Det er derfor ikke tilstrækkeligt under alle omstændigheder at have daglig udmugning, men det er vurderingen, at hvis der anvendes max. redebredde i forhold til de reder, der er på markedet, daglig udmugning samt tilstrækkelig tilførsel af halm, vil det være muligt at leve op til det generelle ammoniakkrav. Daglig udmugning er i denne sammenhæng den vigtigste faktor, især i forhold til de økonomiske konsekvenser.

Ad spørgsmål 8.4

Udgifterne til daglig udmugning er vurderet ud fra et omfattende arbejde i forbindelse med ammoniakhandlingsplanen i 2001. Det blev her vurderet, at de årlige omkostninger ved automatisk daglig udmugning ville være 28 mio. kr. årligt. Da ordningen kun omfatter 20 pct. af produktionen ville dette svare til ca. 6 mio. kr. årligt. Dette er dog 2001 tal, hvorfor vurderingen i 2010 er øget til ca. 10 mio. kr.

Den skønnede reduktion af ammoniakemissionen på 230 tons er beregnet på følgende måde. Ifølge pelsdyrvejledningen må der ifølge de generelle regler for alle minkproduktioner i Danmark maksimalt være et tab på 1,65 kg N per årstæve ved minkproduktion. Ved en omregningsfaktor på 34 årstæver per DE svarer dette til 56,1 kg N per DE mink.

Det generelle ammoniakkrav tager udgangspunkt i dette tab på 56,1 kg N per DE. Det generelle ammoniakkrav bliver i 2011 fastsat som et krav om at reducere ammoniakemissionen med 30 % i forhold til bedste praksis i 2005/2006. Miljøeffekten af det generelle ammoniakkrav kan derfor beregnes til som et reduktionskrav på 30 % i forhold til 56,1 kg N per DE, i alt 17 kg N pr. sagsbehandlet DE.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at det vurderes, at de ændrede godkendelsesgrænser som følge af lovforslaget betyder, at ca. 20 pct. af minkproduktionen skal godkendes efter § 11 i stedet for § 10, hvorved de bliver omfattet af det generelle ammoniakkrav. Der er i Danmark ca. 2,3 mio.

årstæver svarende til 67.700 DE. 20 % af produktionen vil derfor svare til 13.540 DE.

Den samlede miljøeffekt af det generelle ammoniakkrav, for de minkbrug, som nu bliver omfattet af kravet, er derfor $17 \text{ kg N/DE} * 13.540 \text{ DE}$ svarende til 230 tons N årligt.

Karen Ellemann /

Jesper Olsen